

ANIMAL

KNJIGA O NE-LJUDIMA
I LJUDIMA

Kulturni bestijarij
III. dio

urednice:

Antonija Zaradija Kiš, Maja Pasarić i Suzana Marjančić

ANIMAL: KNJIGA O NE-LJUDIMA I LJUDIMA

KULTURNI BESTIJARIJ

III. DIO

Urednice:

Antonija Zaradija Kiš, Maja Pasarić i Suzana Marjanić

Zagreb, 2022.

ANIMAL: KNJIGA O NE-LJUDIMA I LJUDIMA. KULTURNI BESTIJARIJ III. DIO

Urednice:

**Antonija Zaradija Kiš
Maja Pasarić
Suzana Marjanić**

Nakladnici:

Institut za etnologiju i folkloristiku, Hrvatska sveučilišna naklada

Za nakladnike:

Iva Niemčić, Anita Šikić

Recenzentice:

Ines Prica, Ivana Vidović Bolt

Izdavanje knjige potpomoglo je Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH

ISBN 978-953-8089-84-8 (IEF), ISBN 978-953-169-484-1 (HSN)

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001143550

Knjiga je objavljena u okviru znanstvenoga projekta Hrvatske zaklade za znanost **Kulturna animalistika: interdisciplinarna polazišta i tradicijske prakse – ANIMAL** (IP-2019-04-5621).

Copyright © 2022. Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb, Hrvatska
Sva prava pridržana.

Foto: Tonči Bušelić

PRIPOMENA

Suzana Marjanić, Antonija Zaradija Kiš i Maja Pasarić,
Zoo-proslov: *zoe, život i životinja*

11

I. ANTIČKA ŽIVOTINJA

- Ljudevit Fran Ježić**, Aristotel i Porphyrij o ljudima i životinjama:
teoretički i etički pristup njihovu odnosu 29
- Lada Stevanović**, Životinje i mrtvi u antičkoj Grčkoj 49

II. SREDNJOVJEKOVNA ŽIVOTINJA

- Vesna Badurina Stipčević**, *Leo fortissimus bestiarum*:
simbolika lava u hrvatskoj srednjovjekovnoj književnosti 69
- Marija-Ana Dürrigl**, *In huiusmodi imaginibus vidi*:
o životinjama u vizijama Hildegarde iz Bingena 87
- Andrea Radošević**, Animalno i sveto: knjiga o životinjama
u glagoljskim *sermones de sanctis* 109
- Marinka Šimić i Liljana Makarijoska**, Ornitonimi u hrvatskim
i makedonskim crkvenoslavenskim tekstovima 135

III. ETNOLOŠKO-ANTROPOLOŠKI ANIMAL

- Maja Pasarić i Graeme Warren**, Između skrbi i kontrole. Životinje
i ljudi u zajednicama lovaca skupljača: od istočnoga Sibira do mezolitika
sjeverozapadne Europe 161
- Marinko Tomasović**, Vuk i sv. Martin na širemu makarskom području:
oduvijek razdvojene činjenice ili zagubljene sastavnice martinske tradicije? 187
- Suzana Marjanić**, Postmortalna duša i zoomorfni kôd
(lat. *anima – animalis*): komparacija hrvatske i bugarske
etnotradicije i stanje danas 209
- Kostjantin Rahno**, Ptice na krovu kuće: vjerovanja, običaji, mantika 225

Goran Sušić, Sup: od svetoga simbola do granice potpunoga istrebljenja. Kako dalje? 255

Noel Šuran, Ovca: utjecaj estetike na na(e)stanak pasmine istarske ovce 285

IV. OUROBOROS

Mirela Holy, Zmija u prošlosti i sadašnjosti: mitološke, kulturološke, psihanalitičke i komunikacijske interpretacije 299

Zoran Tadić, Ledeni pogled, ljuskava koža, rašljasti jezik i poneki muzikalni rep: o zmijama, ljudima i ne-ljudima kroz prostor i vrijeme 321

Lidija Bajuk i Zvjezdana Jembrih, Zlatarska i pregradska *kajkača* 349

V. KNJIŽEVNI I FILOZOFSKI BESTIJARIJ

Branislav Oblučar, Kulturni profili ptica (o slavju, ševi, lunji i žutoj strnadici) 381

Ana Vukmanović, Animalistički Drugi u južnoslavenskoj usmenoj lirici 409

Lidija Delić, Oči sokolove: spektar usmene formule 435

Tomaž Grušovnik, Između uzorne zajednice i sustava automata: mravi u zapadnoj kulturnoj imaginaciji 461

Josip Guć, Slonovi Romaina Garyja 473

Ana Batinić, "Magarac se ne smije nikada.
(Ali se za to drugi smiju njemu)." Ante Dukić:
Iz dnevnika jednog magarca (1925) 487

Nada Kujundžić, Tko se boji (velikog zločestog) vuka još?
Rehabilitacija *Canisa lupusa* u anglofonim slikovničkim
reinskripcijama "Tri praščića" 511

Dragica Haramija i Janja Batić, Životinje u *Ogledalcu* 535

Martina Jurišić, Zašto ubiti životinju? Primjer dječje književnosti 553

Branka Barčot, Preko asocijativnih ispitivanja do leksikona zoonimske frazeologije

569

VII. ŽIVOTINJA PRIČA

Mirjana Bračko, O mački, psima i žabama: pet litavskih kratkih priča 593

Smiljana Šunde, Suha muha iza uha (Dnevnik jedne mačke) 613

Nikola Visković i Josip Guć, Životinje moga života 637

VIII. ŽIVOTINJA RATA

Myhajlo Rakho, Zvijeri i grabežljive ptice u ukrajinskom epu i njihovi analozi u germanskoj i antičkoj tradiciji 653

Ana Torić, Životinje u Prvome svjetskom ratu 671

Snježana Pavičić, Animalistički motivi u djelima hrvatskih likovnih umjetnika partizana 699

VIII. FILMSKA, IZVEDBENA I ANTI PROMIDŽBENA ŽIVOTINJA

Antonija Zaradija Kiš, Noa: svevremenska priča o brizi za život(inje) 719

Boris Beck, Adinaton i personifikacija u animaciji životinja i stvaranju pseudoljudi 737

Lidija Bernardić, Dokumentarni filmovi o divljim životinjama: uzgajaju li divljinu u svome vrtu? 757

Irena Boćkai, Izvedbe sa životnjama u suvremenim izvedbenim praksama 777

Monika Šincek Bregović, Alternativna povijest umjetnosti ili zašto su gorile dobre za gerilu? 791

Marjetka Golež Kaučič, Pas u filmu: od tematizacije istinitosti do fikcije i antropomorfizacije 807

Neda Radulović, Svinja kao glavni junak/inja: diskurzivno
brisanje autentičnih životinja u filmskim reprezentacijama 823

Branislava Vičar, Diskurzivna konstrukcija kukaca
u televizijskim oglasima: multimodalna analiza 839

IX. POGLED ŽIVOTINJE: KUĆNI LJUBIMAC I ZATOČENA ŽIVOTINJA

Sonja Žakula, Priča o *keruši* i jaguaru: semiotička analiza 865

Nikolina Vuković, Kućni ljubimci kao članovi obitelji:
narativne strategije antropomorfizacije i familijarizacije
životinja u suvremenom hrvatskom društvu 889

X. ZOE I ANTROPOCEN

Andrija Filipović, Komarac (*Culex pipiens*) ili
o postsocijalističkom stanju, biopolitici i antropocenu 911

Mia Felić, Kritička animalistika: povijest razvoj i budućnost 927

